

Publicat el 23-2-2003 a "Diari Levante - EMV".

"Cal una sensibilitat especial per tal de celebrar el caos de la vida en acabar el segle XX; o bé s'ha de ser un psicòpata o bé s'ha d'estar aïllat de les conseqüències desagradables del caos per la riquesa i la fama -i no estem parlant d'una sensibilitat normal en cap dels dos casos." (Jim Kunstler, "http://www.kunstler.com/mags_farewell.html">Farewell to the Twentieth Century")

La València de Barberà: ni sostenible ni global

Col·lectiu Terra Crítica *

L'última dècada ha vist el llançament de dues noves idees-força. A Rio 92 fou el *desenvolupament sostenible*, una fórmula màgica que revestia l'enèsim intent d'apuntalar la deteriorada promesa del desenvolupament, anunciant que se'n moderarien els costos socials i també els ambientals. S'expressava així una modesta vocació reformista, de la qual nasqueren les Agendes 21 (això que una ciutat com cal ha de tenir). A Marràqueix 94, amb la fundació de l'Organització Mundial del Comerç, li tocà el torn a la llibertat irrestringible dels mercats, un projecte promogut sense tanta fanfàrria però amb molta més convicció. El corresponent abracadabra és ben conegut: la *globalització*. Moltes ciutats han viscut el conflicte entre la recerca de sostenibilitat local i l'intent d'enganxar-se a les xarxes que interconnecten els nodes de la ciutat global. El segon d'aqueixos impulsos ha estat quasi sempre més fort que el primer i, per tant, les tendències d'insostenibilitat urbana han seguit agreujant-se.

València només es especial perquè, en la seua preferència pel pòl més mercantilista del dilema, no ha exhibit ni l'ombra d'un dubte. L'Ajuntament (només faltaria!) es va adherir a la Carta d'Aalborg, però no es coneix cap iniciativa que se n'haja derivat: res, naturalment, de fòrum ciutadà, d'ecoauditories o de diagnòstics de sostenibilitat; ni l'esbós del guió d'una Agenda 21 local... En canvi, l'adhesió a qualsevol promesa de "globalitzament", per equívoca que fos, ha estat incondicional.

L'ajuntament Barberá, amb el protagonisme especial d'un regidor d'urbanisme sempre prest a beneir despropòsits, ha vulnerat sistemàticament tots els principis de la sostenibilitat urbana. Resultats: el ciment escampat sense solta ni volta arreu del terme; ponts i més ponts per a cotxes i més cotxes; violació desapiadada dels drets humans del vianant; carrers cada dia més insegurs i hostils a la vida (en la ciutat on carrer i vida van ser pràcticament sinònims!); proliferació de les grans superfícies i agonia de les tendes; el Pla Verd arxivat en un calaix; autoodi negador de la llengua i dels orígens; dispersió del fem en abocadors legals i il·legals a dos-cents quilòmetres a la rodona; el cel més il·luminat de l'hemisferi boreal; dependència creixent de subministraments externs; destrucció implacable de l'horta (1)...

La sostenibilitat s'ha sacrificat a l'esperança d'obtenir algun èxit com a ciutat "connectada". Molt sovint, l'esperança ha desembocat en frustració (les diferents candidatures a diverses modalitats del festeig extralocal; la celebració més cara i redundat del canvi de segle més celebrat de la història; el parc inexistent més anunciat del món...). De vegades, ha donat lloc a un risc emocionant: el de comprovar si una peixera gegantina podrà eixugar el dèficit no menys gegantí generat pels edificis-espectacle del parc temàtic de les arts i les ciències. Ha permés, per últim, algun negoci pèssim, com ara les successives ampliacions del port, que han destrossat platges i hortes a canvi, tal vegada, d'un paper transitori per a València com a cambra dels trastos de la ciutat global (2).

Ara com ara, el balanç fa feredat. La València de l'última dècada ha subordinat la seua viabilitat a llarg termini a una temptativa -bàsicament fracassada- d'enganxar-se a les xarxes de la ciutat global. Li cal un nou equilibri, un impuls menys unilateral, perquè ha entrat en una situació que recorda molt la de la primera meitat dels setantes: una fase econòmica expansiva, moltes promocions de desenvolupament i una escletxa profunda obrint-se entre, d'una banda, el govern municipal i els grups empresarials del seu entorn i, d'altra, les organitzacions ciutadanes i bona part del món de la cultura. És una situació indesitjable perquè bloqueja tota possibilitat de projectes comuns. Resultat: una ciutat plena de nafres, condemnada a fer-ho tot a mitges, amb el seu teixit rebentat per totes les costures.

En els mesos vinents, mitjançant una sèrie d'articles col·lectius, no sempre restringits a la ciutat que hui ens ha servit d'exemple, tractarem en detall molts dels punts que ací han quedat només enunciats.

NOTES

(1) Fóra una llàstima que l'alcaldessa perdera unes eleccions abans d'haver obtingut algun dels reconeixements internacionals pels quals tant i tan inútilment ha sospirat. Sortosament, està oberta la convocatòria del Premi Europeu al Governant Local amb Menys Sensibilitat Social. Presentem desinteressadament la candidatura de Rita Barberá, per la seua memorable actuació en el procés de destrucció de La Punta. Tot i que la competència hi serà dura, tenim la convicció raonable que -aquesta vegada sí- els seus mèrits resultaran indiscutibles.

(2) El sacrifici de les platges i de l'horta és el preu a pagar, se'ns ha dit, per la construcció d'un *megaport*. Potser un altre neologisme, *petaport*, seria més precís. No sols perquè un ordre de magnitud més elevat s'adiu més a les dèries megalomaníiques dels seus dirigents, sinó perquè qualsevol dia aquest port *petarà* i s'endurà la ciutat per davant.

*

Fitxer baixat de <http://www.terracritica.org>